

Research Paper

Urban acupuncture, a strategy for revitalizing cities

Saman Salavati¹, Safar Ghaed Rahmati^{*2}, Abolfazl Meshkini³,
Seyed Ali Alavi³

1. PhD student in Geography and Urban Planning, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran.
2. Associate Professor of Geography and Urban Planning, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran
3. Associate Professor of Geography and Urban Planning, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran.

ABSTRACT

Throughout history, urban planners have attempted to achieve sustainability, development, and improvement of the urban environment by employing a range of urban design strategies and theories. However, many of these strategies have faced limitations due to their time-consuming nature and heavy economic costs. In the meantime, “urban acupuncture” is proposed as a new and efficient solution for restoring worn-out textures and improving the urban fabric. Inspired by the body treatment model in acupuncture, this approach targets strategic urban points through low-cost, focused, and micro-scale interventions. Such interventions restore the flow of energy and life to the urban fabric by stimulating social dynamics and responding to local needs. In other words, urban revitalization is possible not through extensive changes, but by gradually treating its vital components at key points. The purpose of this article is to examine the place of the urban acupuncture strategy in contemporary planning and analyze the mechanisms of its impact on the rapid regeneration of urban spaces. The research method is based on: 1) Explaining the concept of urban acupuncture and its theoretical background by reviewing the opinions of experts in this field. 2) Extracting key principles and implementation methods of this strategy in urban environments. 3) Presenting case studies of successful projects in different cities that demonstrate the impact of this strategy in revitalizing textures. The findings indicate that this strategy, relying on its flexible and scalable nature, has the ability to adapt and generalize to various urban contexts and ultimately leads to sustainability.

Keywords:

Keywords: *acupuncture, urban acupuncture, resuscitation, minor interventions.*

*Corresponding Author: Safarrahmati@modares.ac.ir

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5774-7154>

Copyright© 2025, TMU Press. This open-access article is published under the terms of the Creative Commons Attribution- NonCommercial 4.0 International License which permits Share (copy and redistribute the material in any medium or format) and Adapt (remix, transform, and build upon the material) under the Attribution-NonCommercial terms.

طب سوزنی شهری، استراتژی برای باز زنده‌سازی شهرها

سامان صلواتی^۱، صفر قائد رحمتی^{۲*}، ابوالفضل مشکینی^۳، سید علی علوی^۳

۱. دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه تربیت مدرس تهران، ایران.

۲. دانشیار جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه تربیت مدرس تهران، ایران

۳. دانشیار جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه تربیت مدرس تهران، ایران.

چکیده

در طول تاریخ، برنامه‌ریزان شهری کوشیده‌اند با به کارگیری طیفی از راهبردها و نظریه‌های طراحی شهری، پایداری، توسعه و بهبود محیط شهری را محقق سازند. با این حال، بسیاری از این راهبردها به دلیل ماهیت زمانبر و هزینه‌های اقتصادی سنگین، با محدودیت مواجه بوده‌اند. در این میان، «طب سوزنی شهری» به‌عنوان راهکاری نوین و کارآمد برای بازگردانی بافت‌های فرسوده و ارتقای کالبد شهری مطرح می‌شود. این رویکرد با الهام از الگوی درمان بدن در طب سوزنی، از طریق مداخلات کم هزینه، متمرکز و در مقیاس خرد، نقاط استراتژیک شهری را هدف می‌گیرد. چنین مداخلاتی با تحریک پویایی اجتماعی و پاسخگویی به نیازهای محلی، جریان انرژی و حیات را به بافت شهری بازمی‌گردانند. به بیان دیگر، احیای شهر نه از طریق تغییرات گسترده، بلکه با درمان تدریجی اجزای حیاتی آن در نقاط کلیدی امکان‌پذیر می‌شود. هدف این مقاله، بررسی جایگاه راهبرد طب سوزنی شهری در برنامه‌ریزی معاصر و تحلیل مکانیسم‌های اثرگذاری آن بر نوزایی سریع فضاهای شهری است. روش پژوهش مبتنی است بر: (۱) تبیین مفهوم طب سوزنی شهری و پیشینه نظری آن با مرور آرای صاحب‌نظران این حوزه. (۲) استخراج اصول کلیدی و شیوه‌های اجرایی این راهبرد در محیط‌های شهری. (۳) ارائه مطالعات موردی از پروژه‌های موفق در شهرهای مختلف که نشانگر تأثیر این راهبرد در باززنده‌سازی بافت‌هاست. یافته‌ها حاکی از آن است که این استراتژی با تکیه بر ماهیت انعطاف‌پذیر و مقیاس‌پذیر خود، قابلیت تطبیق و تعمیم در بسترهای گوناگون شهری را داراست و در نهایت منجر به پایداری می‌شود.

واژگان کلیدی:

طب سوزنی، طب سوزنی شهری، احیاء، مداخلات کوچک.

* نویسنده مسئول Safarrahmati@modares.ac.ir

کپی‌رایت © ۲۰۲۵، انتشارات دانشگاه تربیت مدرس (TMU Press). این مقاله به صورت دسترسی آزاد منتشر شده و تحت مجوز بین‌المللی Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 قرار دارد. بر اساس این مجوز، شما می‌توانید این مطلب را در هر قالب و رسانه‌ای کپی، بازنشر و بازآفرینی کنید و یا آن را ویرایش و بازسازی نمایید، به شرط آنکه نام نویسنده را ذکر کرده و از آن برای مقاصد غیر تجاری استفاده کنید.

۱. مقدمه

در شهرها با طیف گسترده‌ای از مسائلی روبرو هستیم که به ایجاد چهره‌های بیمارگونه ختم شده است. چالش‌هایی که برای زود کردن این بیماری از چهره و سیرت شهر انجام می‌شود، شبیه جراحی بر کالبد بیهوش شهری است که نه تنها جریان زندگی را در شهر مختل کرده، بلکه صدمات جبران ناپذیری نیز بر آن وارد نموده است. برنامه‌ریزان شهری برای رفع این مشکلات نظر به ایده و استراتژی طب سوزنی شهری داشته‌اند، چرا که جایگزین بسیار خوبی برای فرآیندهای توسعه‌ی شهری است و چهارچوبی قابل اتخاذ برای نوسازی شهری از طریق مرمت فضاهای مرده، به‌کارگیری استراتژی‌های شهری و تلفیق زیرساخت‌های اجتماعی و بازسازی و احیاء مناطق فرسوده یک شهر را ارائه می‌دهد (Lerner, 2021). این رویکرد که برگرفته از طب سنتی چینی است، به بهبود مسائل اجتماعی و شهری از طریق مداخلات سنجیده‌ای اشاره می‌کند که به بازسازی و رونق دوباره مناطق شهری منجر می‌شود. در این تاکتیک، احتمال طراحی سریع پروژه‌ها وجود دارد بنابراین با ابزارهای ساده و ارزان قیمت در هر گوشه و کنار شهرها قابل اجرا است. استراتژی طب سوزنی، شهرها را به عنوان موجودات زنده می‌بیند و مناطقی را که نیاز به تعمیر و بازسازی دارند مشخص می‌کند. پس پروژه‌های پایدار به عنوان سوزنی عمل می‌کنند که با بهبود بخش‌ها، کل را احیا می‌کند (Casagrande, 2014).

پیاده‌سازی اغلب پروژه‌های طب سوزنی نیازمند طی کردن مراحل قانونی خاصی نیست و به صورت محلی در جهت افزایش امنیت عمومی و انسجام اجتماعی صورت می‌گیرد. طب سوزنی شهری مجموعه‌ای از مداخلات با مقیاس کوچک، اما در عین حال با تمرکز بالا را در بر می‌گیرد که می‌تواند به احیای کامل یک مکان متروکه یا فضای بدون استفاده در یک شهر و محیط اطراف آن منجر شود. این کار می‌تواند در نتیجه پخش یک موسیقی، رنگ‌آمیزی فضاهای عمومی، افزودن سیستم‌های روشنایی جدید، مدیریت بهتر آب، استفاده از حمل و نقل هوشمند، زیباسازی چشم‌اندازهای شهری و حتی استفاده از چترهای رنگارنگ بر فراز آسمان یک خیابان امکان‌پذیر شود. در واقع، هر گونه مداخله کوچک شهری با بیشترین پیامد را می‌توان نوعی طب سوزنی در نظر گرفت که نقش مهمی در افزایش زیست‌پذیری و جان دادن دوباره به محیط و محل زندگی ایفا می‌کند.

این تحقیق قرار است مطالعات قبلی را که به مفهوم طب سوزنی شهری پرداخته‌اند، مورد بحث و بررسی قرار دهد و سپس به سه موضوعی که به معرفی مفهوم طب سوزنی و تعریف آن در پزشکی به معنای "قرار دادن سوزن در نقاط حساس و استراتژیک بدن جهت کسب سلامتی" (تمثیلی برای شهر) می‌پردازد. سپس به مفهوم طب سوزنی شهری و انواع آن و تعریف هر رویکرد و ویژگی‌های آن می‌پردازد. در ادامه، اصول و انواع طب سوزنی شهری را برای ایجاد یک مکان و احیاء بهتر با تکنیک‌های مختلف به هم متصل می‌کنیم و در نهایت به دنبال این سوال اصلی تحقیق هستیم که آیا طب سوزنی شهری قادر به پاسخگویی به چالش‌های کلان شهری و تحقق باززنده‌سازی پایدار است؟

۲. پیشینه تحقیق

مطالعات زیر نظریه طب سوزنی شهری و نشانه‌ها و اصول آن را برای این نظریه ارائه می‌کند:

آمایش فضا و ژئوماتیک

آپولوستو^۱ (۲۰۱۵)، در تحقیقش به این نتیجه رسیدند که یکی از ویژگی‌های اصلی رویکرد طب سوزنی شهری که نظر همگان را بیشتر به خود جلب کرده این است که طب سوزنی شهری در مقیاس‌های مداخلاتی کوچک مقیاس، در کمترین زمان ممکن، بهترین نتیجه را به عمل می‌رساند. رزا جیمز و همکاران^۲ (۲۰۱۷)، در پژوهش خودشان با عنوان ساختمان مصرف نزدیک به صفر به عنوان یک طب سوزنی شهری برای یک زاغه (مطالعه موردی در شهر مالاگا، اسپانیا)، به این نتایج رسیدند که برنامه‌ها و راهنمایی‌های اجتماعی در زمینه طب سوزنی شهری منجر به مداخلات فیزیکی و دگرگونی‌های عملکردی می‌شود و بهبود فیزیکی محیط، تنها با پروژه‌های اجتماعی همراه است. بوگاریچ^۳ (۲۰۱۸)، به این نتیجه رسید که اقدامات طب سوزنی شهری پروژه‌های کوچک مقیاس و از پایین به بالا هستند که ساخت جامعه را تقویت می‌کنند. این رویکرد جایگزینی برای شهرسازی سرمایه‌گذار ارائه می‌کند و ساکنان محله‌های نادیده گرفته شده را به مشارکت در مکان‌سازی برمی‌انگیزد. داوگالیته و ولنیسکه^۴ (۲۰۱۸)، در تحقیق خودشان با عنوان طب سوزنی شهری در محیط تاریخی: تحقیق در زمینه مشابهت‌ها، به این نتیجه رسیدند که اکثر مداخلاتی که اخیراً اجرا شده‌اند دارای ویژگی هنری یا هنری خیابانی بوده‌اند و معمولاً یک فضای عمومی قابل استفاده ایجاد نمی‌کنند. با این حال، می‌توان نتیجه گرفت که مداخلات تحلیل شده فاقد مؤلفه‌هایی هستند که فرآیندهای اجتماعی و اکولوژیکی را ایجاد می‌کنند. نقیبی و همکاران^۵ (۲۰۲۰)، نقش ترجیحات کاربر در طب سوزنی شهری (تجسم مجدد فضاهای باقی مانده در تهران)، نتایج‌شان نشان می‌دهد که مداخلات طراحی بیشترین ارجحیت را دارند. اما نوع پوشش گیاهی و تراکم آن باید به گونه‌ای در نظر گرفته شود که ایمنی را به خطر نیندازد. حنکاو و سعدی^۶ (۲۰۲۰)، در پژوهش خودشان با عنوان طب سوزنی شهری راهبردی برای توسعه (مطالعه: موردی الرصافه، بغداد)، به این نتیجه رسیدند که استفاده از طب سوزنی شهری می‌تواند محیط شهری پایدارتری را ایجاد کند، زیرا در درجه اول با استفاده از عناصر و قطعات شهری موجب بازیافت انرژی شهری می‌شود. دوماً از پیری ساختاری و عملکردی در طول زمان با اعمال مداخلات کوچک که انرژی را مجدداً آزاد می‌کند جلوگیری می‌کند. همینگوی و دی کاسترو مازارو^۷ (۲۰۲۲)، در تحقیق‌شان با عنوان نشان دادن طب سوزنی شهری: از یک تمرین برنامه‌ریزی تا یک مدل تحول شهری پایدار، دریافتند که پروژه‌های کوچک مقیاس و محلی به عنوان روشی بالقوه برای نوسازی و بازیابی شهر عمل می‌کند. آنها به طب سوزنی شهری به عنوان شکلی از شفای زیست‌شهری اشاره می‌کنند که در نهایت در آن یک فرآیند توسعه و ارتباط انسان مدرن با طبیعت اتفاق می‌افتد. خان و همکاران^۸ (۲۰۲۴)، در تحقیق‌شان با عنوان تفسیر اجتماعی-اقتصادی و زیست محیطی بازار برکت لاهور از طریق طب سوزنی شهری، دریافتند که راه‌حل‌های آنها بسیار

¹ Apostolou

² Rosa-Jiménez., et all

³ Buggarić

⁴ Daugėlaitė & Vilenišké

⁵ Naghibi, et all

⁶ Hinkawi & Saadi

⁷ Hemingway & De Castro Mazarro

⁸ Khan., et all

موفقیت آمیز بوده، منجمله اینکه تئوری آنها خیابان‌هایی با حضور فعالیت‌های متنوع، احساس امنیت و تحرک را فراهم می‌کند چرا که تعلق بیشتری به فضا را ایجاد می‌کند.

نوآوری تحقیق در این زمینه می‌تواند با ترکیب عناصری چندوجهی، یک چارچوب برای طب سوزنی شهری ارائه دهد که به‌طور همزمان پایداری اکولوژیکی، مشارکت اجتماعی، ایمنی، تنوع عملکردی و بازیافت انرژی شهری را در باززنده‌سازی شهرها مدنظر قرار دهد. این چارچوب می‌تواند با یک مطالعه موردی خاص در سطح وسیعی (مانند یک شهر یا محله‌ای وسیع در ایران) آزمایش شود تا کاربرد عملی آن به‌طور چشمگیرتری نشان داده شود، چیزی که در بسیاری از مطالعات قبلی کمتر به‌صورت جامع پرداخته شده است، چرا که اجرای پروژه‌های آنها در سطح محدود و ابعاد کمتری اجرا شده است.

جدول ۱: مهم‌ترین نکات تأیید شده توسط مطالعات قبلی / پیشینه مذکور

محقق	شاخص‌های مد نظر و مستخرج	روش‌شناسی تحقیق
Apostolou (2015)	روش پایین به بالا، امکان انعطاف‌پذیری، نابرابری‌های اجتماعی، تحریک اجتماعی، شهرسازی مشارکتی، مداخلات استراتژیک، مداخلات در مقیاس کوچک، سناریو و آینده‌نگری، فعال‌سازی مجدد، توزیع انرژی، تغییرات سبک و مؤثر، مداخلات کوچک از پایین به بالا، بازسازی اکولوژیکی، سرعت عمل پروژه‌ها.	<ul style="list-style-type: none"> در وهله اول، نقشه برداری از محوطه‌های خالی، فضاهای خالی و متروکه. مجموعه‌ای از مصاحبه‌های ساکنان، و همچنین تحقیق در مورد کاربری، تراکم و سن جمعیت محلی.
Rosa-Jiménez, et all (2017)	پاسخگویی به نیازها، امنیت اجتماعی، تخریب فیزیکی، اقدامات غیرقانونی، رهاسازی ملک، فرسودگی فیزیکی ساختمان، احساس خطر و ناامنی، بزهکاری و شکست تحصیلی، عدم دسترسی عمومی، مداخله شهرداری، بازسازی ساختمان توسط خود همسایگان، مدیریت همسایگی، مدیریت دولتی، نوسازی محله‌ها، نوسازی ساختمان و محوطه، ارائه خدمات اجتماعی، نوسازی فیزیکی ساختمان، آینده‌نگری، تحلیل شهری، معماری و اجتماعی، ارائه خدمات اجتماعی، نوسازی، روابط همسایگان، وضعیت فعلی ساختمان، امنیت سازه‌ای، شرایط حرارتی و صوتی، وضعیت نماها، دسترسی و وضعیت فضاهای مشترک، وضعیت نابسامان اجتماعی-اقتصادی، فرهنگ‌ها و نژادها، جنس مصالح.	<ul style="list-style-type: none"> بررسی اصطلاح UA و اصول آن ارائه‌ی نمونه‌های بین‌المللی موفق آن بررسی وضعیت گذشته و فعلی شهر
Bugaric (2018)	ظرفیت مشارکت عمومی، نحوه عملکرد شهرداری، تقویت هویت محلی، جلب مشارکت، خصوصی سازی مشترکات شهری، جذب سرمایه، اعیانی‌سازی، سناریو نگری، نابرابری فضایی، طراحی شهری، حفظ کیفیت بالای مکان‌ها، تسریع در عمل.	<ul style="list-style-type: none"> روش شناسی آن در دو مرحله: - ایجاد پروژه درمان طب سوزنی فرهنگی برای حومه شهر؛ - اجرای پروژه.
Naghbi, et all (2020)	درک بهتر ارزش عمومی زمین خالی، تقویت سیستم‌های اجتماعی و زیست محیطی، چگونگی مداخله، شیوه‌های مدیریتی، تعادل و تثبیت، میزان تأثیر طرح‌ها، اولویت‌های ساکنان، بهبود کیفیت محیط، مداخلات در مقیاس کوچک، ایجاد فضاهای مشترک، سناریو، مشارکت محلی، نیاز و دیدگاه ساکنان، مداخلات هوشمندانه و کوچک، هزینه‌های پایین اجرا.	<ul style="list-style-type: none"> مصاحبه‌های اولیه با ساکنان پرسشنامه تصویری مبتنی بر AHP
Hinka wi & Saadi	ارتقای کیفیت زندگی، حفظ منابع طبیعی، چالش‌های اجتماعی و زیست محیطی، دستکاری متقابل معماری، تفکر حسی جمعی، مدیریت انسدادها،	<ul style="list-style-type: none"> روش تحقیق آن بر اساس تحقیق اساسی دقیق و رویکرد یکپارچه از شهری، معماری

آمایش فضا و ژئوماتیک

محقق	شاخص‌های مد نظر و مستخرج	روش‌شناسی تحقیق
	مداخلات نوسازی شهری، مداخلات کوچک، ظرفیت و سبک، آسایش ساکنان شهر، پروژه‌های پایدار، بهبود و پایداری، نقاط فشار، زیرساخت‌ها، افزایش فضاهای بیرونی، تحریک تعاملات، طراحی فضاهای عمومی، اصلاح، بازسازی، جنس مصالح، تأیید یا ایجاد هویت، استراتژی تسکین "بدن" یا "محیط ساخته شده"، کاهش استرس در محیط، سریع‌ترین راه درمان، احیای روحیه مشارکت، نقطه ملاقات، سناریو نگری، تمرکز بر ایجاد حس اجتماعی، مداخلات و تغییرات کوچک محلی، مداخلات سبک، تصویری جدید برای محله، تجدید فرهنگی، نوسازی اقتصادی، حمل و نقل شهری، مسکن مقرون به صرفه، حفظ هنجارها و ارزش‌های سنتی، عنصر سبز، مسکن اکولوژیک، شناسایی گره‌ها.	و اجتماعی به سه مرحله تقسیم شد: <ul style="list-style-type: none"> فاز اول: مطالعات قبلی: تحلیل شهری، معماری و اجتماعی. فاز دوم: رویکرد به مدل‌های هیبریدی^۱ مختلف در ساختمان برای ارائه خدمات اجتماعی، تسهیلات و خدمات مسکن. فاز سوم: دستورالعمل‌ها و استراتژی‌ها برای بازسازی یکپارچه.
Hemingway & De Castro Mazarro (2022)	اقدامات تحریک کننده، سیستم عصبی شهر، ابتکارات مقرون به صرفه، نقش بازیگران مختلف (دولت، مردم، تجارت و جامعه مدنی)، مستندسازی در مجلات معتبر، مداخلات کوچک شهری و محلی، شناسایی مناطق بیمار یا فرسوده، جنس مصالح، رویکرد پزشکی به شهر، واکنش‌های زنجیره‌ای، تحول فوری، به صرفه‌ترین و سریع‌ترین راه، انتقال پایداری، بهبود شبکه‌های عابر، اعتمادسازی، تشویق تعاملات، سناریوسازی، آسیب‌شناسی اجتماعی، زباله‌های شهری، بهبود دسترسی، نتایج مطلوب.	<ul style="list-style-type: none"> جمع‌آوری داده‌ها شامل پیمایش، مصاحبه بدون ساختاریافته و مشاهده سایت‌ها. سوالات باز و بسته. پرسش‌های نظرسنجی از طریق رسانه‌های اجتماعی، نسخه‌های چاپ شده برای بستگان و ایمیل‌های ارسال شده.
Jin., et all (2023)	توسعه کیفیت زندگی، بهینه‌سازی ترکیبی، مشارکت، مداخلات سبک، تصویری جدید برای محله، تجدید فرهنگی، مداخلات دقیق محلی، تنظیم جریان‌های انرژی، حرکت و فعالیت‌های مردم، حفظ کیفیت بالای مکان‌ها، تسریع در عمل، شناسایی مناطق بیمار یا فرسوده، رویکرد درمانی به شهر، کیفیت مصالح، عمر ابنیه.	<ul style="list-style-type: none"> با استفاده از روش تحلیل محتوا سعی در جمع‌آوری و شناسایی شاخص‌ها شده است.
Khan et al (2024)	مداخلات کوچک شهری و محلی، تحول فوری، واکنش سریع، صرفه اقتصادی، راه اندازی جریان انرژی، ارزش‌های اجتماعی، تنوع، مداخلات سریع، مشارکت مردمی، افزایش امنیت و تحرک مردمی، روان‌سازی ترافیک، نوسازی محله.	<ul style="list-style-type: none"> مصاحبه با ساکنان پرسشنامه

Table 1: The most important points confirmed by previous studies/referenced background

۳. مبانی نظری

در زمینه کاربست طب سوزنی شهری برای رسیدن به باز زنده‌سازی یا احیای شهری، موضوع‌های اصلی که مورد کنکاش قرار می‌گیرد شامل الف) طب سوزنی، ب) طب سوزنی شهری و ج) باززنده‌سازی یا احیای شهری به مراتب بیان می‌شود.

الف) طب سوزنی^۲

طب سوزنی از ترکیب دو کلمه لاتین "acus" به معنی "سوزن، سوراخ کردن و نفوذ کردن" آمده است. این بخشی از یک

^۱ خانه‌ای که بهترین تکنیک‌های ساخت و ساز را با هم ترکیب می‌کند تا ظاهر دقیقی را ایجاد کند.

^۲ Acupuncture

سیستم درمانی کامل است و به عنوان یک درمان جایگزین و مکمل در نظر گرفته می‌شود (Bugarcic, 2018). طب سوزنی یا سوزن درمانی به چینی (ژن جیو) گونه‌ای پزشکی جایگزین است و از مهم‌ترین شاخه‌های طب سنتی چین است که با فروکردن سوزن در بدن انجام می‌شود. طب سوزنی یک شبه‌علم است زیرا تئوری‌های این گونه طب بر اساس روش‌های علمی نیست و برخی آن را شیادی^۱ (نوعی حيله‌گری) سلامت می‌دانند. روش طب سوزنی با توجه به کشوری که در آن اجرا می‌شود متفاوت است و از فلسفه‌ها و شیوه‌های فکری متفاوتی سرچشمه می‌گیرند. هرچند درمانگران این روش مدعی هستند که می‌توان طیف بیشتری از بیماری‌ها را با طب سوزنی درمان کرد. طب سوزنی همیشه در تلفیق با شیوه‌های دیگر درمان استفاده می‌شود. درباره تاریخچه طب سوزنی اعتقاد بر این است که اولین رخدادهای طب سوزنی صدها سال قبل از دوران رایج در چین بوده است. یکی از ابزارهایی که تصور می‌شود در این راه مورد استفاده قرار گرفته است، استخوان‌های دندان‌دار و سنگ‌هایی است که قدمت آن‌ها به ۶۰۰۰ سال قبل از ژنراتور باز می‌گردد، اما ممکن است به عنوان ابزار جراحی مورد استفاده قرار گیرند (Barrett, 2015). مهمترین اصول طب سوزنی شامل موارد زیر می‌باشد:

۱. **تعریف نقاط بیمار^۲:** اساس تئوری طب سوزنی شهری است که توسط مورالس شناسایی شد و اولین قدم مانند کشف نقاط یا نواحی بیمار بر روی بدن بیمار است.
۲. **فیلمنامه^۳:** یکی از اصول مهمی که لرنر بر آن تاکید داشت. ضرورت وجود فیلمنامه (سناریو) برای هر شهر است که در آن شهرها می‌توانند ظرف سه سال بهبود یابند به شرطی که سناریو و طرحی وجود داشته باشد که برای اکثریت جذاب باشد و تعهدی را از سوی مردم و دولت ایجاد کند.
۳. **اقدام فوری^۴:** دلیل این اصل زمان طولانی است که در فرآیندهای برنامه‌ریزی طول می‌کشد، بنابراین لرنر تأکید می‌کند که باید یک "جرقه" وجود داشته باشد که فرآیند را به حرکت در می‌آورد (Lerner, 2007).
۴. **مشارکت شهروندان^۵:** در قرن حاضر، مردم دیدگاه متفاوت و اغلب مفیدی دارند، بنابراین باید در فرآیند تصمیم‌گیری (جامعه محلی) مشارکت داشته باشند. لرنر می‌گوید: «ما نمی‌توانیم در داشتن همه پاسخ‌ها آنقدر مقتدر باشیم» مهم است که شروع کنید و مشارکت مردم را داشته باشید؛ اگر در مسیر درستی نباشید، آنها می‌توانند به شما آموزش دهند.
۵. **آموزش شهروندی^۶:** مردم باید آموزش ببینند نه اینکه فقط از آن‌ها یاد بگیرند. مردم باید ماهیت جامعه خود و محیطی را که در اطراف آنها ساخته شده است درک کنند، دانش را به آنها منتقل کنند و بر روی کودکان تمرکز کنند تا جوهر پایداری را بدست آورند.
۶. **رویکرد کل‌نگر^۷:** این اصل تشخیص می‌دهد که همه مداخلات باید با یکدیگر ادغام شوند تا عناصر اقتصادی، زیست‌محیطی، زیرساختی، تاریخی و سیاسی را در بر گیرند. همانطور که پارسونز می‌گوید: "درک یک فرد به صورت

¹ quackery

² Definition of sick points

³ Screenplay

⁴ Immediate act

⁵ Citizen involvement

⁶ Citizen education

⁷ Holistic approach

مجزا، امکان مداخله موفق را فراهم نمی‌کند".

۷. **مداخله در مقیاس کوچک^۱**: در مناطق شهری کوچک اما مؤثر است و مفاصل شهری را برای آزاد کردن انرژی یا باز کردن جریان‌های انسداد تحریک می‌کند.

۸. **فضا در مکان^۲**: به گفته مورالس، تجربه شهری ارتباط بین بدن و تمدن مادی است. لمر و کاساگراند بر ثروت منطقه تاکید دارند. بازگرداندن انرژی به مکان به جای تخریب آن به احیای منطقه منجر می‌شود (Hoogduyn, 2014). مبانی نظری طب سوزنی شهری با الهام از اصول طب سوزنی سنتی (مانند شناسایی نقاط کلیدی، مداخلات کوچک مقیاس و رویکرد کل‌نگر) شکل گرفته و بر باززنده سازی شهری از طریق اقدامات استراتژیک، مشارکت شهروندان و ادغام ابعاد اقتصادی، زیست‌محیطی و اجتماعی تمرکز دارد. این راهبرد با تأکید بر طراحی «سناریوهای شهری»، تحریک پویایی محلی و آموزش شهروندی، به عنوان روشی کارآمد برای احیای بافت‌های فرسوده و آزادسازی انرژی نهفته در مکان‌ها معرفی می‌شود. نمونه‌های موفق اجراشده در شهرهای مختلف، اثربخشی این رویکرد را در نوزایی شهری با هزینه‌های کمتر و بازه‌های زمانی کوتاه‌تر تأیید می‌کنند.

ب) طب سوزنی شهری

طب سوزنی شهری اصطلاحی است که به یک نظریه اجتماعی و محیطی اطلاق می‌شود که رویکردهای طراحی شهری معاصر را که بی‌شبهت به شهرسازی تاکتیکی نیست، با مفهوم عمل طب سنتی چینی و طب سوزنی ترکیب می‌کند. طب سوزنی شهری از مداخلات طراحی در مقیاس کوچک یا حتی نقطه‌ای برای تأثیرگذاری یا تسریع دگرگونی بافت شهری در مقیاس بزرگتر استفاده می‌کند. این مفهوم برای اولین بار توسط معمار اسپانیایی مانوئل د سولا مورالس^۳ ابداع شد. این مفهوم شامل پروژه‌هایی با درجه بالایی از برگشت‌پذیری (احیاء) می‌شود که امکان اقدامات اصلاحی و بهبود را فراهم می‌کند (مشکلی در پروژه‌های بزرگ، جایی که اصلاح اشتباهات بسیار پرهزینه است). این تاکتیک این مزیت را دارد که یک روش برنامه‌ریزی سریع است و بنابراین به سرعت و اغلب با ابزارهای معمولی اجرا می‌شود (Elshinawy et al, 2023). تعریف و کاربرد طب سوزنی شهری از دیدگاه نظریه‌پردازان اصلی:

- طب سوزنی شهری را به عنوان یک استراتژی مداخله کوچک، رویکردی محلی و اجتماعی‌تر در عصر بودجه‌های محدود و منابع محدود ابداع کرد که به طور دموکراتیک و ارزان آسایش ساکنان شهر را از طریق پتانسیل اصلاحی مداخلات فشرده شهری افزایش می‌دهد. این مداخلات کوچک که در مدت کوتاهی قابل دستیابی هستند می‌توانند به طور مستقیم محیط خود را بازسازی کنند (Morales, 2004).

- این استراتژی بر مداخلات کوچک، ظریف و سبک تمرکز دارد که انرژی جامعه را به کار می‌گیرد و به طور مثبت هدایت می‌کند، از جمله شهروندان فعال برای رسیدگی به مشکلات شهری و بهبود چشم‌انداز شهر در نظر گرفته شده

¹ Small scale Intervention

² Space into place

³ Manual De Sola-Morales

است که جایگزین مداخلات بزرگ و از بالا به پایین شود (Nassar, 2020).

- طب سوزنی شهری را به عنوان دستکاری متقابل معماری و تفکر حسی جمعی شهر توصیف می‌کند. از نظر او شهر به عنوان یک ارگانیزم حساس و چند بعدی، یک محیط زندگی دیده می‌شود. با مدیریت انسدادها و فشار دادن انرژی امدادی به اطراف این بدن (شهر)، می‌تواند نسبت به اشکال نهادی سنتی و مداخلات نوسازی شهری در مقیاس بزرگ، پاسخگوتر و حساس‌تر به نیازهای جامعه باشد (Casagrande, 2020).

- اصطلاح طب سوزنی شهری را برای برخی از "جادوهای" پزشکی پیشنهاد کرد که می‌تواند و باید در شهرها برای بهبود و پایداری به کار رود. مشکلات شهری را می‌توان از طریق "نقاط فشار" با اثرات موجی به صورت جزئی که بر کل شهر تأثیر مثبت می‌گذارد حل و بهبود داد (Lerner, 2014).

در ادامه با مهمترین رویکردهای طب سوزنی آشنا می‌شویم که هر کدام از این نظریه‌ها در احیای شهری نقشی بسزا دارند. برای درک بهتر، هر یک از این AUها با تأکید بر نوع اتصالشان در جدول زیر تعریف می‌شود:

جدول ۲: رویکردهای طب سوزنی شهری

طب سوزنی زیست محیطی (Eco-A) ^۱ _____ اکو شهر و شهری پایدار
یک حوزه شهری منتخب است که از نظر فضایی به عنوان یک "حوزه" (معمولاً چند کیلومتر مربع) تعریف می‌شود، به اندازه‌ای بزرگ که تعاملات پیچیده بین زیرساخت‌های ساخته شده و سیستم‌های انرژی، آب، غذا، حمل و نقل را شامل شود. مداخلات متعدد «نقاط طب سوزنی» هستند که برای «مدیریت مجدد» نیروهای طراحی شده‌اند که در حال حاضر «خطوط نصف النهار» عادی توسعه را تعریف می‌کنند.
طب سوزنی دیجیتال شهری ^۲ _____ اطلاعات، داده‌ها با مداخلات فضایی
طب سوزنی شهری دیجیتال (DUA) یک روش مداخله شهری مشارکتی است که در آن دانش اکوسیستم ارتباطی شهرها از جمله جریان‌های ارتباطی، اطلاعات، دانش، احساسات و بیان، جوامعی که مردم در آن جمع می‌شوند و نقش‌هایی که مردم در آنها ایفا می‌کنند، منتشر می‌شود و در دسترس همه ذینفعان با استفاده از روش‌های هنری، نمایش‌های هنری، نمایش‌های خلاقانه، موزه‌ها، نمایش‌های خلاقانه قرار می‌گیرد. کارگاه‌های آموزشی به طوری که آنها می‌توانند یاد بگیرند که چگونه آن مفاهیم آن را درک کنند و چگونه از آن برای دستیابی به اهداف خود با استفاده از شبکه‌های رابطه ای برای ایجاد ارتباطات عملیاتی، اجرایی و در نتیجه (دوباره) برقراری جریان‌هایی در شهر استفاده کنند.

۱ برای کمک به جوامع، شهرک‌ها و شهرها که برای گذار از قرن‌ها توسعه مبتنی بر اقتصاد سوخت فسیلی آماده می‌شوند کار خواهد کرد. همچنین به عنوان پاسخی به تقاضای فزاینده برای چشم‌انداز استراتژیک و طراحی نوآورانه در سطح دولت محلی، حومه، یا "منطقه"، با شناسایی نقطه بیماری، سپس ایجاد یک سناریو و اقدام مستقیم عمل می‌کند.

۲ ترکیبی از فناوری‌های دیجیتال مختلف که در دستیابی به طب سوزنی به دقت در شهر کمک می‌کند. همه این فناوری‌ها در زیر چتر "طب سوزنی شهری" گنجانده شده‌اند و به ادغام همه آنها کمک می‌کنند. اینها همچنین شامل بخش‌های بیشتری هستند، با تعریف نقطه هدف و تلاش برای درگیر کردن شهروندان با آموزش آنها شناسانده می‌شوند.

آمایش فضا و ژئوماتیک

طب سوزنی شهری آبی^۱ _____ فضاهای آبی مانند رودخانه‌ها، دریاچه‌ها یا کنار دریا با مداخله خوب

ایجاد تفاوت در سطوح فعالیت بدنی یا سلامت روان و سهم طراحی برای رسیدن به محیط طبیعی و ایجاد تفاوت مثبت تمرکز دارد. فضاهای آبی در مقایسه با سایر انواع طبیعت شهری بسیار ترجیح داده شده‌اند و آگاهی روزافزونی وجود دارد که فضاهای آبی مانند رودخانه‌ها، دریاچه‌ها یا کنار دریا ممکن است مکان‌های جایگزین و مکملی برای این روابط ارائه دهند.

ارزش های تاریک با مکان سازی^۲ _____ هدف از توسعه در مفهوم طب سوزنی شهری، تقویت مکان‌سازی در فضا است

استون^۳ مفهوم طب سوزنی شهری را در زمینه حفظ تاریکی به کار برد. ایده این است که یک مکان استراتژیک در شهرها با تاریکی برجسته شود. محل تعیین شده برای مداخله می‌تواند مربع، پل یا مکان‌های یادبود باشد. علاوه بر این، این مداخله همچنین می‌تواند به وسیله‌ای برای برقراری ارتباط مطالب آموزشی برای کاربر با توجه به اهمیت حفظ آسمان شب و ارزش‌های تاریکی تبدیل شود. همانطور که مردم بیشتر به تجربه تاریکی در محیط شهری عادت کردند، می‌تواند فرصت‌هایی را برای نفوذ در تاریکی در شهرهای ما ایجاد کند و انتظارات و درک نور مصنوعی در شب را تغییر دهد.

طب سوزنی شهری زیستی^۴ _____ جامعه شناسی و طراحی شهری و مقیاس کوچک

طب سوزنی شهری نظریه زیست شهری است که جامعه شناسی و طراحی شهری را با نظریه طب سنتی چینی طب سوزنی ترکیب می‌کند. به عنوان یک روش طراحی، بر مداخلات تاکتیکی در مقیاس کوچک در بافت شهری تمرکز دارد که هدف آن تکثیر و تبدیل اثرات بر روی شی بزرگتر شهری است. طب سوزنی شهری به دنبال این است که با دانش محلی در تماس باشد. طب سوزنی شهری ذاتاً منعطف و ارگانیک است و استرس و تنش صنعتی را در محیط شهری تسکین می‌دهد، بنابراین شهر را به سمت طبیعت ارگانیک شهری به عنوان بخشی از طبیعت هدایت می‌کند. طب سوزنی شهری در مقیاس کوچک اما محرک توسعه محیطی و اجتماعی در محیط ساخته شده توسط انسان است.

Table 2: Urban acupuncture approaches (Ryan, 2013 / Apostolou, 2018 / Iaconesi S and Persico O, 2017/ Amilawangi, 2020 / Bell et al, 2020)

^۱ فضاهای آبی، چه محیط‌های بیرونی طبیعی یا ساخته دست بشر که آب را به‌طور برجسته نشان می‌دهند و انسان می‌تواند به زودی (داخل یا نزدیک آب) یا «دور/ مجازی» به آن دسترسی داشته باشد، می‌تواند آسمان را ببیند (یا به عبارت دیگر، آب) می‌تواند به عنوان مناظر درمانی و منابع بهداشت عمومی مانند فضاهای سبز پتانسیل داشته باشد. این عامل می‌تواند ترمیم روانی را تحریک کند، فعالیت‌های فیزیکی (هم در خشکی و هم در آب) را تشویق کند و انسجام اجتماعی را بهبود بخشد. بنابراین هنگامی که با طب سوزنی شهری با تعریف فعالیت‌هایی که باید هدف قرار داده و فعال شود، به ویژه در مناطقی که از سواحل و مناطقی که آب وجود دارد بی‌توجهی شده است، باعث می‌شود انسجام اجتماعی را بهبود بخشد، بنابراین این مناطق باید احیا شوند.

^۲ مناطقی وجود دارند که در شب مورد غفلت قرار می‌گیرند. این مناطق دست نخورده قرار گرفته و افراد را به استفاده از آنها ترغیب نکرده است. بنابراین طب سوزنی تاریک شهری بر اهمیت ارزش‌های تاریک تأکید می‌کند و اینکه چگونه می‌توان این مناطق نادیده گرفته شده را احیا و سرزنده کرد.

^۳ Stone

^۴ هدف طب سوزنی Bio Urban برقراری ارتباط با دانش محلی سایت از طریق نقاط کوچک طب سوزنی و اقدام مستقیم است. طب سوزنی شهری ذاتاً ارگانیک و انعطاف‌پذیر است و استرس صنعتی و استرس شهری را از بین می‌برد و در نتیجه شهر را به سمت طبیعت شهری ارگانیک سوق می‌دهد. طب سوزنی در مقیاس کوچک شهری، توسعه محیطی و اجتماعی را فراهم می‌کند.

آمایش فضا و ژئوماتیک

از طب سوزنی تا تئوری طب سوزنی شهری

طب سوزنی یک روش طب سنتی چینی است که از سوزن برای تحریک نقاط خاصی روی پوست برای درمان بیماری‌های مختلف استفاده می‌کند. این روش ساده و ایمن در نظر گرفته می‌شود زیرا نواحی غنی از اعصاب روی پوست را هدف قرار می‌دهد تا فرآیندهای اصلی بدن، غدد، بافت‌ها و اندام‌ها را کنترل کند (Sullivan, 2018). در جدول زیر ابعاد و عناصر مختلف طب سوزنی پزشکی و شهری با یکدیگر مقایسه شده و مراحل مختلف آن از ابتدا و اجزای تشکیل دهنده آن تا مرحله مشاهده نتایج و بهبود حاصل شده با طب سوزنی شهری معادل‌سازی شده است.

جدول ۳: معادل‌سازی عناصر مختلف طب سوزنی شهری و پزشکی

طب سوزنی پزشکی	سوزن	سوزن زدن	نقاط خاصی از بدن	تقویت جریان انرژی	بهبود وضعیت بیمار
طی سوزنی شهری	پروژه‌های محرک	مداخلات طراحی	نقاط شهری نیازمند تجدید حیات	جریان یافتن فعالیت و سرمایه در سطح مداخله	بهبود وضعیت زندگی، افزایش سطح کیفی فضای شهر

Table 3: Equivalence of various elements of urban and medical acupuncture (Gharavi, 2019)

در دهه ۱۹۷۰، اصطلاحات جدیدی مانند اکولوژی ظهور کردند که نشان دهنده شروع مداخله شهری است. طب سوزنی یک نظریه اجتماعی-محیطی است که طب سوزنی سنتی و موقت چینی را با طراحی شهری و مداخلات با استفاده از مقیاس کوچک ترکیب می‌کند تا تغییری عظیم در بافت شهری بزرگتر ایجاد کند (Abusaada & Elshater, 2020). مکان‌ها با تجزیه و تحلیل مجموع عوامل اجتماعی، اقتصادی و زیست محیطی انتخاب می‌شوند. هدف طب سوزنی شهری کاهش استرس در بدن انسان است و فشار را در محیط ساخته شده کاهش می‌دهد (Lerner, 2021). سه شخصیت برجسته اصلی که در این زمینه به نظریه طب سوزنی شهری پرداختند:

مانوئل د سولا مورالس: کسی بود که برگه را ورق زد و سعی کرد مشکلات شهری را از طریق پروژه‌های معماری استراتژیک حل کند (Solà-Morales et al, 2008).

جیمی لرنر: کار آموزان را تشویق کرد که بیرون بروند و شروع به جستجوی فضاهای مرده و مکان‌های کمتر سرزنده‌ای کنند که بتوانند از «سوزن» مداخله شهری استفاده کنند. لرنر گفت: «همانطور که پزشکی خوب به تعامل بین پزشک و بیمار بستگی دارد، برنامه‌ریزی شهری موفق شامل ایجاد پاسخ‌های سالم در داخل شهر، بررسی اینجا و آنجا برای تحریک بهبودها و واکنش‌های زنجیره‌ای مثبت است» (Lerner, 2014).

مارکو کازاگراندا: گفت که طب سوزنی شهری مفهومی از بوم‌شناسی شهری است که طب سوزنی را در طب سنتی چین و معماری شهری ادغام می‌کند. او همچنین روش‌های طب سوزنی شهری را برای ایجاد توسعه شهری پایدار از نظر

آمایش فضا و ژئوماتیک

اکولوژیکی به سمت شهر موسوم به «نسل سوم»^۱ توسعه داد (Casagrande, 2014).

جدول ۴: تحلیل مقایسه‌ای اصول طب سوزنی شهری

اصول طب سوزنی شهری	تئوری طب سوزنی شهری	طب سوزنی شهری به عنوان یک تکنیک جایگزین	طب سوزنی شهری به عنوان یک سیاست فضای شهری
انتخاب نقطه حساس	*	*	*
اقدام سریع	*	*	*
سناریو / فیلمنامه	*	*	*
الهام بخش	*	*	*
آموزش شهروندی	*	*	*
مشارکت شهروندان	*	*	*
کاتالیزور اجتماعی	*	*	*
رویکرد کل‌نگر	*	*	*
ایجاد مکان / فضا در مکان	*	*	*
قرار گیری استراتژیک	*	*	*
مقیاس کوچک	*	*	*
هم افزایی	*	*	*

Table 3: Comparative analysis of urban acupuncture principles (Elshinawy et al, 2023)

ج) باز زنده‌سازی شهر

باز زنده‌سازی، هر کنش معماری معاصر است که در نتیجه ساختار محصول معماری است که روی آن ایجاد می‌شود که به دوران قبلی بازمی‌گردد و سعی می‌کند جنبه‌های محو یا زودگذر را به طور جزئی یا کامل بازگرداند (و نشان دهد)، خواه حضور فیزیکی داشته باشد یا نداشته باشد. و در معماری: عبارت است از به کارگیری مجدد عناصر بصری معماری، خواه از اجزای خلأ معماری باشند، خواه از عناصر فرم کلی توده در فضا و عناصر نما، سپس آمیختن آن‌ها با ارزش‌های معماری در قالب‌های تکوینی که روش‌های معماری و نیازهای اصیل و متناسب با اندیشه‌های معاصر را حفظ می‌کند (Saydam, 2013). ویژگی معماری خلاقیت و سرزندگی است، نه تقلید و کپی برداری. دو رویکرد برای باز زنده‌سازی یا احیای معماری وجود دارد:

^۱ شهر نسل سوم، ویرانه ارگانیک شهر صنعتی است. یک ماشین ارگانیک با فرم باز و گره خورده با دانش محلی و اقدامات اجتماعی خودسازمان‌یافته. به عنوان نمونه، باغ‌های اجتماعی تایپه (جدول ۵) زمانی که در کنار محیط صنعتی وجود دارند، قطعاتی از شهرسازی نسل سوم هستند.

۱- احیای یک سازه به خودی خود: این رویکرد به معنای بازخوانی ساختار بنا یا محوطه تاریخی (گروهی از بناها) و احیای خود آن، یعنی خود وجود فیزیکی آنهاست. به طوری که محصول احیاء سازه جدیدی است که به طور کالبدی، کلی یا جزئی، با ساختار بنا (یا محوطه تاریخی) در نظر گرفته شده برای خوانش و تصمیم گرفته شده برای بازخوانی آن (یا قسمت‌های تاریخی) قرار می‌گیرد. احیاء و ساختار جدید معمولاً در همپوشانی ظاهر می‌شود، روابط جدیدی که بین گذشته و حال متبلور شده است، مانند بازگرداندن قطعات گمشده در یک بلوک ساختمانی خاص یا افزودن یک بخش جدید به یک ساختمان خاص یا در یک سایت که شامل چندین بنای تاریخی است.

۲- احیای یک سازه خاص (جزئی یا کامل) از طریق سازه‌های دیگر: این رویکرد به جنبه‌های خاصی از ساختار بنا یا محوطه تاریخی (گروهی از ساختمان‌ها) مربوط می‌شود که ممکن است حضور فیزیکی داشته باشند. به طوری که احیا در ساختار جدید آن ظاهر می‌شود که در آن، این جنبه‌های مورد نظر به عنوان پیوندی با ساختار جدیدی ظاهر می‌شود. گاهی برخی از عناصر یا اشکال به معنای واقعی کلمه (شکلی که ظاهر می‌شود) به روابط و نسب آنها منتقل می‌شود و شکلی که احیا می‌شود، علاوه بر آنچه از روابط قبلی خود که قصد احیاء آن را داشتند، وارد روابط جدیدی در ساختارهای جدید می‌شود. تعریف احیای شهری در سطح شهر عبارت است از «بازیابی جنبه‌های حیاتی مهم‌ترین ویژگی‌های بیانی و عناصر کالبدی آن، حفظ تمدن و احیای روح معماری آن با استفاده از روش‌ها و ابزارهای معاصر برای محیط شهری یا بخش‌هایی از آن که به دوران گذشته و دچار غفلت می‌شود و نقش مؤثر آن را در زندگی حال و آینده باز می‌گرداند (Abdul Hameed Salman & Hameed Hussein, 2021).

۴. روش پژوهش

این پژوهش با رویکرد تطبیقی و در چارچوب روش‌شناسی توصیفی-تحلیلی انجام شده است. فرایند تحقیق در سه مرحله اصلی طراحی شده است:

الف) مرور سیستماتیک ادبیات: با استفاده از روش تحلیل محتوای کیفی، مبانی نظری طب سوزنی شهری از طریق بررسی منابع کتابخانه‌ای (مقالات، کتاب‌ها، اسناد معتبر) استخراج شده و مفاهیم کلیدی شامل تعریف طب سوزنی در پزشکی، تمثیل آن در برنامه‌ریزی شهری، و اصول کاربردی این راهبرد (مانند مداخلات کوچک مقیاس، مشارکت شهروندی، و ادغام ابعاد چندگانه) تبیین می‌گردد. ب) تحلیل تطبیقی پروژه‌های نمونه: هفت پروژه شاخص اجرا شده در شهرهای مختلف (با تنوع جغرافیایی و فرهنگی) براساس ماتریس ارزیابی ساختاریافته بررسی می‌شوند. این ماتریس مبتنی بر شاخص‌های پیشینه نظری طراحی شده و معیارهایی مانند «مقیاس مداخله»، «هزینه-کارایی»، «میزان مشارکت جامعه محلی»، «زمان بازه اجرا»، و «تأثیر بر پویایی اقتصادی-اجتماعی» را کمی‌سازی می‌کند. داده‌ها از طریق تحلیل اسناد پروژه گردآوری شده و با روش مقایسه بین‌موردی (Cross-case Analysis) تفسیر می‌شوند. ج) ترکیب یافته‌ها و پاسخ به پرسش تحقیق: در این مرحله، با بهره‌گیری از روش استنتاج استقرایی، الگوهای مشترک و تفاوت‌های کلیدی بین پروژه‌ها شناسایی شده و ارتباط بین اصول نظری طب سوزنی شهری و نتایج عملی آن در احیای بافت‌های شهری تحلیل می‌گردد. پرسش اصلی پژوهش «آیا طب سوزنی شهری قادر به پاسخگویی به چالش‌های کلان شهری و تحقق باززنده‌سازی پایدار

آمایش فضا و ژئوماتیک

است؟» نوآوری روش شناختی، به‌کارگیری روش TRIZ (نظریه حل ابداعانه مسئله) برای شناسایی تناقضات بین اصول نظری و محدودیت‌های عملی در پروژه‌ها است.

۵. تحلیل

از آنجایی که مفهوم طب سوزنی شهری نیز یک روش طراحی در شهرهای دارای سیستم‌های پیچیده است، با مطالعات موردی مختلف، مورد آزمایش قرار گرفته و پروژه‌های نمونه در راستای هدف و سوال تحقیق انتخاب و مورد بررسی قرار گرفته است. این پروژه‌ها از مکان‌های جغرافیایی مختلف با شرایط متنوعی که دارند، مورد مقایسه قرار گرفته‌اند و نحوه کاربرد طب سوزنی شهری و نتیجه آن را به نمایش می‌کشند. به طور کلی، گنجاندن پروژه‌ها از مناطق مختلف به فرآیند ارزیابی عمق و تنوع می‌بخشد. در نهایت یافتن نمونه‌های خوب اجرا شده با استفاده از منابع قابل اعتماد و مفهوم‌سازی صحیح از اجرای طب سوزنی شهری دشوار است. با این حال، چند نمونه تحقیقاتی یافت شده به پیشرفت‌های مثبت در استفاده از طب سوزنی شهری که نتیجه آن منجر به بازسازی و احیاء دوباره شده است، اشاره دارد (جدول ۵).

جدول ۵: ماتریس پروژه‌های طب سوزنی شهری در محیط شهری

ردی		موقعیت		ماتریس ارزیابی مکان پروژه									
ف	ردی	موقعیت	ردی	تاثیر بالقوه از بالا به پایین	تاثیر اجتماعی	تاثیر محیطی	گروه کاربر	مدت زمان	نوع نسبی	مقیاس	هزینه	موقعیت	ردی
1	پالی پارک، مهنن (Url-3)			انرژی الکتریکی برای یافت شهری مهنن	جمع و گردآوری مردم، مشارکت اجتماعی	اشاره دستساز درختان افقیا را با درجه حرارتی که دارد می‌کند	افراد تجاری مقیم و توریست	دائمی	پارک جیبی	۳۹۰ متر مربع	انجمن زمین برین ریچاردسون ^۱	پارک مهنن	
2	تپه گنج تاپه (Url-4)			انرژی الکتریکی برای کنار رودخانه تاپه	افزایش ارتباط همسایگی و امنیت محلی	باغات باعث افزایش تنوع زیستی شده است	توریست‌های محلی	دائمی	باغ پلکانی	۵۰۰ متر مربع	کاسارگراند	تاپه تالیوان	

آمایش فضا و ژئوماتیک

تاثیر بالقوه از بالا به پایین	تاثیر اجتماعی	تاثیر محیطی	گروه کاربر	مدت زمان	نوع شناسی	مقیاس	طراحی	موقعیت	رد پا	تصویر
توانایی ابتکار عملی برای همسایگان	خلق ناحیه جمعی محلی	افزایش ساختار نماهای پارک جسی	توریست‌های محلی	دائمی	پارک نماهای جسی	۱۰۰ متر مربع	شرکت مادری	روتردام هلند		
توانایی ابتکار عملی برای همسایگان	ملاقات با فرهنگ مردم	رونق برخی از زیرساخت‌های سبز - آبی	محلی	دائمی	حیاط / محوطه	۴۳۰ متر مربع	جان برنارد	محوطه موزه حیاط وین		
تاثیر بالقوه از بالا به پایین	ایجاد نقاط لذت بخش در بین بلوک و محوطه	ملاقات با فرهنگ مردم	توریست‌های محلی	دائمی	میدان شهر	۳۳۰ متر مربع	معماری مسائل شهری	شانگهای چین		
تاثیر بالقوه از بالا به پایین	تقویت امکانات رفاهی عمومی در محلی باز	حمایت از پوشش گیاهی حیوانات کنار ساحلی	توریست‌های محلی و اطراف	دائمی	آب نما	۸۸۰ متر مربع	بییت کاهون	تهه هیل		
تاثیر بالقوه از بالا به پایین	فضاهای اجتماعی با تفریحات دوستانه را ارائه می‌دهد	دسترسی به ساحل بهتر و فشار ترافیک کمتر شده	توریست‌های محلی و اطراف	دائمی	آب نما	۵۰۰ متر مربع	مورالس	مول دلا فانتستا بارسلونا		

Table 5: Matrix of urban acupuncture projects in urban environments

۵. بحث

مطالعه موردی انجام شده در این پژوهش، بررسی و تطبیق پروژه‌های اجرا شده طب سوزنی شهری در مناطق مختلف شهری است که قابلیت تعمیم به سایر شهرها را دارند. این روش، به‌عنوان رویکردی رایج در تحقیقات معماری و منظر شهری، امکان تحلیل دقیق پدیده‌های شهری را فراهم می‌کند و به باززنده‌سازی، احیای فضاها و در نهایت پایداری مناطق شهری کمک می‌کند. با بررسی پروژه‌های ذکر شده (جدول ۵)، مشخص می‌شود که هر پروژه با هدفی خاص طراحی و اجرا شده و نتایج متفاوتی در بهبود کیفیت محیط شهری به همراه داشته است که در نهایت موجب باززنده‌سازی و پایداری شهری را به دنبال داشته است. که در ادامه دلیل و هدف هر پروژه به طور مختصر بیان می‌شود.

ردیف ۱. پارک جیبی منهن: این پروژه با ایجاد فضایی آرام در میان آسمان‌خراش‌ها، به کاهش استرس شهری و تقویت دسترسی به فضاهای سبز کمک کرده است. ویژگی‌های طبیعی مانند آبشار و درختان مرتفع، حس آرامش و مقیاس انسانی را به محیط باز گردانده. **ردیف ۲. تپه گنج تایپه:** بازسازی اتصالات تخریب شده با مشارکت محلی، نه تنها زمین‌های کشاورزی را احیا کرد، بلکه کیفیت زندگی ساکنان را با بهبود دسترسی و تقویت هویت محلی ارتقا داد. **ردیف ۳. کپی باغ روتردام:** استفاده از نقاشی‌های واقعی نما و کاشت طبیعی، جذابیت بصری و عملکردی خیابان را افزایش داد و فضایی دعوت کننده برای عموم ایجاد کرد. **ردیف ۴. محوطه موزه حیاط وین:** این پروژه با مبلمان مدولار و برنامه‌های فرهنگی متنوع، به‌عنوان لوکوموتیو فرهنگی عمل کرده و تعاملات اجتماعی و فرهنگی را تقویت کرده است. **ردیف ۵. شکوفه شهری شانگهای:** تبدیل پارکینگ به فضای عمومی با طراحی باغ شهری، فرصت استراحت و لذت از فضا را برای کاربران فراهم کرد و بر اهمیت فضاهای باز در مناطق متراکم تأکید داشت. **ردیف ۶. تپه هیل پلیموث:** بهبود دسترسی به ساحل و حمایت از اکوسیستم محلی، ارتباط بین شهر، طبیعت و مردم را تقویت کرد و سلامت و رفاه عمومی را ارتقا داد. **ردیف ۷. مول دلا فانستا بارسلونا:** بازسازی ساحل با بهبود دسترسی و طراحی متنوع، این منطقه را به فضایی نمادین و کاربردی برای استفاده عمومی تبدیل کرد.

پیشینه پژوهش نشان‌دهنده تنوع دیدگاه‌ها در مورد طب سوزنی شهری است که از بهبود سریع و کوچک‌مقیاس (آپولوستو، ۲۰۱۵) تا تقویت فرآیندهای اجتماعی و اکولوژیکی (همینگوی و دی کاسترو مازارو، ۲۰۲۲) و ایجاد حس تعلق (خان و همکاران، ۲۰۲۴) را در بر می‌گیرد. این مطالعات بر ویژگی‌های کلیدی طب سوزنی شهری مانند مداخلات محلی، مشارکت محوری، و پایداری تأکید دارند. با این حال، برخی محدودیت‌ها مانند کمبود فضاهای عمومی کاربردی (داوگالیت و ولنیسکه، ۲۰۱۸) یا تمرکز بیش از حد بر جنبه‌های هنری به‌جای فرآیندهای اجتماعی-اکولوژیکی نیز شناسایی شده‌اند. مطالعه موردی حاضر، با بررسی پروژه‌های اجرا شده در شهرهای مختلف، این شکاف‌ها را پر می‌کند. برای مثال، پروژه‌هایی مانند پارک جیبی منهن و شکوفه شهری شانگهای، با ایجاد فضاهای عمومی کاربردی و سبز، به نقص مطرح شده توسط داوگالیت و ولنیسکه پاسخ می‌دهند. همچنین، پروژه تپه گنج تایپه با تأکید بر مشارکت محلی و احیای اکولوژیکی، یافته‌های بوگاریچ (۲۰۱۸) مبنی بر تقویت ساخت جامعه را تأیید می‌کند. پروژه‌های وین و بارسلونا نیز با ایجاد فضاهای

چندمنظوره و فرهنگی، به دیدگاه خان و همکاران (۲۰۲۴) در مورد تنوع عملکردی و حس تعلق هم‌راستا هستند. علاوه بر این، پروژه‌هایی مانند تپه هیل پلیموث با حمایت از اکوسیستم محلی، به مفهوم شفای زیست‌شهری (همینگوی و دی کاسترو مازارو، ۲۰۲۲) و پایداری محیطی (حنکاوی و سعدی، ۲۰۲۰) متصل می‌شوند. در مجموع، این مطالعه با تحلیل تطبیقی پروژه‌های طب سوزنی شهری، نه تنها یافته‌های پیشین را تأیید و گسترش می‌دهد، بلکه با ارائه شواهد عملی از شهرهای مختلف، چارچوبی جامع برای کاربرد این رویکرد در باززنده‌سازی پایدار شهرها پیشنهاد می‌کند. این ارتباط بین پیشینه نظری و شواهد عملی، به‌عنوان نوآوری پژوهش، قابلیت تعمیم‌پذیری و اثربخشی طب سوزنی شهری را در احیای فضاهای شهری برجسته می‌سازد.

۶. نتیجه‌گیری

این تحقیق، استراتژی طب سوزنی در مناطق شهری را به عنوان جایگزینی برای فرآیندهای سنتی نوسازی و توسعه تعریف می‌کند. جایی که اجرای یک پروژه نیازمند بودجه‌های زیادی است، استراتژی طب سوزنی شهری راهبردی است که نیازمند بودجه‌های بالایی نیست و به سرعت می‌تواند وارد عمل شود. بکارگیری این استراتژی را در جای جای شهرها می‌توان در چندین سطح اعمال کرد، که از افزودن یا ایجاد ساختمان و شغل تا مستقیم‌ترین سطوح مانند افزودن مبلمان خیابان‌ها و کاشت (درخت، نهال و ...) را شامل می‌شود. استفاده از طب سوزنی شهری می‌تواند محیط شهری را پایدارتر کند، زیرا در درجه اول به بازیافت انرژی شهری بستگی دارد که توسط عناصر شهری و بخش‌هایی که استحکام و ساختار خود را به پایان رسانده‌اند.

این تحقیق پس از پرداختن به مطالعات قبلی و با اصل اساسی به دست آمده که عبارتند از (تعریف نقاط بیمار، فیلمنامه، کنش فوری، مشارکت شهروندی، آموزش شهروندی، رویکرد کل‌نگر، مداخله در مقیاس کوچک، فضا در مکان)، همچنین با تأکید بر ارتباط هر یک از رویکردهای طب سوزنی شهری که دارای این اصول است از جمله رابطه طب سوزنی دیجیتال شهری در گرو شناسایی نقاط، تجزیه و تحلیل آنها، ترسیم سناریو برای اجرا، درگیرکردن جامعه محلی و آموزش آنها با در نظر گرفتن شهر به عنوان یک اکوسیستم در داخل یک جامعه و همچنین نحوه معرفی جریان دانش و اطلاعات محلی به عنوان یک اکوسیستم محلی، نحوه معرفی جریان‌های دانش و اطلاعات محلی به عنوان یک جامعه است. همه اینها منطقه و جریان انرژی را دوباره احیا و سرزنده می‌کند تا به سمت یک ارتعاش مثبت و به سمت یک منطقه بزرگتر حرکت کند که کل شهر را در بر بگیرد.

۷. منابع

- غروی، زهرا (۱۳۹۸). طراحی شهری محله مینا با رویکرد طب سوزنی شهری در قالب پروژه‌های محرک توسعه محله‌ای (نمونه موردی: محله قلعه آبکوه مشهد)، پایان نامه درجه کارشناسی ارشد به راهنمایی دکتر بهادر زمانی، دانشگاه هنر اصفهان، دانشکده معماری و شهرسازی.

- Abdul, H.S. k & Hussein, SH. H (2021). Urban acupuncture as an approach for reviving, Earth and Environmental Science 779 (2021) 012031, doi:10.1088/1755-1315/779/1/012031

- Abusaada H, Elshater A. COVID-19's challenges to urbanism: social distancing and the phenomenon of boredom in urban spaces. *J Urbanism*. 2020;15 (2):258–260.
- Amilawangi D 2020 Urban Acupuncture for Darkness Value of Darkness in Pedestrian Experience Sudirman Street, Jakarta Degree Project in Architecture, Second Cycle, 15 Credits Stockholm, Sweden.
- Apostolou M 2018 Urban eco-acupuncture methods: case study in the city of Athens 2nd International Conference on Changing Cities II: Spatial, Design, Landscape pp.932-40. <https://shs.hal.science/halshs-01798506v1>
- Apostolou, M (2015). Urban eco-acupuncture methods: case study in the city of Athens. *Proceedings of the International Conference on Changing Cities II: Spatial, Design, Landscape & Socio-economic Dimensions*. Porto Heli, Peloponnese, Greece, June 22-26. <https://www.researchgate.net/publication/324544224>
- Bell, S., Mishra, H. S., Elliott, L. R., Shellock, R., Vassiljev, P., Porter, M., ... & White, M. P. (2020). Urban blue acupuncture: A protocol for evaluating a complex landscape design intervention to improve health and wellbeing in a coastal community. *Sustainability*, 12(10), 4084. <https://doi.org/10.3390/su12104084>
- Bugaric. B (2018). Urban acupuncture treatment: Implementing communication tools with youth in Ljubljana suburbs, Vol. 29, SPECIAL ISSUE: PUBLIC SPACES FOR LOCAL LIFE (September 2018), pp. 95-108. DOI: 10.5379/urbani-izziv-en-2018-29-supplement-006
- Casagrande M. Paracity: Urban Acupuncture. In: *Public Spaces Bratislava*. Slovakia: Casagrande Laboratory; 2014. p. 32. <https://www.researchgate.net/publication/279058320>
- Casagrande, M. (2020). From urban acupuncture to the third generation city. In R. Roggema (Ed.), *Nature driven urbanism. Contemporary urban design thinking* (pp. 131–153). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-26717-9_7
- Daugelaite, A & Vileniske, A.J (2018). Urban Acupuncture in Historic Environment: Research of Analogues, *Journal of Sustainable Architecture and Civil Engineering*, Vol. 2 / No. 23, Pp 5-15. doi: 10.1080/17549175.2020.1842484.
- De Solà-Morales, M. (2004) The strategy of urban acupuncture. In *Structure Fabric and Topography Conference*. Nanjing University, Nanjing.
- Elshinawy., E. Yehya S., Abeer E., & Samy A (2023). Urban acupuncture theory for reclaiming urban spaces during the COVID-19 lockdown in New Cairo City, *HBRC Journal*, 19:1, 301-318. DOI: 10.1080/16874048.2023.2271149.
- Gharavi, Zahra (2019). Neighborhood-based urban design with an urban acupuncture approach in the form of projects that stimulate neighborhood development (case study: Qaleh Abkouh neighborhood in Mashhad), Master's degree thesis supervised by Dr. Bahadur Zamani, Isfahan University of Arts, Faculty of Architecture and Urban Planning. [In Persian]
- Hemingway, J. M & Alejandro, D. C. M (2022). Pinning down Urban Acupuncture: From a Planning Practice to a Sustainable Urban Transformation Model? *Planning Theory & Practice*, 23:2, 305-309. DOI: 10.1080/14649357.2022.2037383
- Hinkawi W and Al-Saadi S Urban Acupuncture, a Strategy for Development: Case Study of Al-Rusafa, Baghdad 2020 3rd International Conference on Engineering Techniques (ICSET,2020): pp 1-16.
- Iaconesi S and Persico O 2017 Persico Digital Urban Acupuncture Human Ecosystems and the Life of Cities in the Age of Communication, Information and Knowledge Springer International Publishing Switzerland ISBN 978-3-319-43402-5.
- Jin, R.; Huang, C.; Wang, P.; Ma, J.; Wan, Y. Identification of Inefficient Urban Land for Urban

- Regeneration Considering Land Use Differentiation. *Land* 2023, 12, 1957. <https://doi.org/10.3390/land12101957>
- Khan, F., Muhammad, H.A. N and Hassan, Y. A. J (2024). A Socio-Economic and Environmental Interpretation of Barkat Market Lahore through Urban Acupuncture, *Journal of Development and Social Sciences*, Vol. 5, No.2. [https://doi.org/10.47205/jdss.2024\(5-II\)10](https://doi.org/10.47205/jdss.2024(5-II)10)
 - Lerner J Urban Acupuncture. 2021, February 18. Washington, D.C: Island Press. The CASTAC Blog. Available from: <https://blog.castac.org/2021/02/urban-acupuncturedesign-theory-researching-new-development-practices-in-south-africa/>
 - Lerner J. Urban acupuncture. London: Island Press; 2014.
 - Lerner, J., 2007. Jaime Lerner sings of the city. TED Conference, [online] Available at: [Assessed May 2012]
 - NAGHIBI, M., FAIZI. M and EKHLASSI. A (2020). The role of user preferences in urban acupuncture, Vol. 31, No. 2 (december / December 2020), pp. 114-126. DOI: 10.5379/urban-izziv-en-2020-31-02-005
 - Nassar, U (2020). Urban Acupuncture in Large Cities: Filtering Framework to Select Sensitive Urban Spots in Riyadh for Effective Urban Renewal, *Journal of Contemporary Urban Affairs (JCUA)*, 5(1):1-18.
 - Rosa-Jiméne. C., Nuria N, Alberto, G. M., María, J. M. B (). Near Zero Consumption Building as an Urban Acupuncture for a Vertical Slum. A Case Study in the City of Malaga, Spain, *Materials Science and Engineering* 245 (2017) 052028. doi:10.1088/1757-899X/245/5/052028
 - Ryan C 2013 Eco-Acupuncture: designing and facilitating pathways for urban transformation, for a resilient low-carbon future *Journal of Cleaner Production* pp 189-199.
 - Saydam, 2013 CE, Reviving Heritage Architectural Values in Contemporary Protected Architecture "Case Study Gaza City" Master Thesis at the Islamic University - Gaza Department of Architecture.
 - Hoogduyn R 2014 Urban Acupuncture Revitalizing urban areas by small scale interventions, Master of Science Program in Spatial Planning with an emphasis on Urban Design in China and Europe.
 - Solà-Morales MD, Frampton K, Geuze A. A matter of things. Netherlands: NAI Publisher; 2008.
 - Sullivan D. Is Acupuncture the Miracle Remedy for Everything? *Precision Pain Care & Rehabilitation*. 2018 September 18. Healthline. Available from: <https://www.healthline.com/health/acupuncture-how-does-it-work-scientifically>
 - Url-3 <<https://www.tclf.org/landscapes/paley-park>>, date retrieved
 - Url-4<<https://neocha-content.oss-cn-hongkong.aliyuncs.com/wp>
 - Url-5<<https://www.architectuur.nl/nieuws/copy-garden/>>, date retrieved 15.11.2022.
 - Url-7<<https://www.austria.info/en/austria-s-beauty>
 - Url-8<<https://www.archdaily.com/891819/urban-bloom-aim-architecture-plus-urban-matters>>, date retrieved 15.11.2022
 - W. Sh. Al-Hinkawi, S. M. Al-Saadi. Architectural Engineering Department, University of Technology, Baghdad, *Materials Science and Engineering* 881 (2020) 012002 IOP Publishing. doi:10.1088/1757-899X/881/1/012002
 - Barrett, S (30 December 2007). "Be Wary of Acupuncture, Qigong, and "Chinese Medicine"". *Quackwatch*. Retrieved 4 May 2015.
 - Url-18<https://guia.barcelona.cat/es/detall/moll-de-la-fusta_99400095445.html>, date retrieved 22.11.2022